

Slovenske alpinistične odprave v letu 2004

Uspešni v granitu, preplezali še neosvojene stene in vrhove

✍ Boris Strmšek

V alpinizmu uspešnost posameznega leta običajno ocenjujemo po opravljenih vzponih. Tisti, ki so opravljeni v tujih gorah, imajo večjo težo, predvsem zaradi tega, ker niso »pred nosom« in je treba nekoliko več organizacije, časa in stroškov, da jih opravimo. Tukaj so v prednosti alpinistične odprave v gorstva izven Evrope. Seveda vzponov v evropskih gorstvih ne smemo zanemariti, saj se tu kalijo tisti, ki imajo višje in težje cilje, obenem pa se tudi tukaj meje še vedno premikajo navzgor. Letošnja sezona je bila zelo pestra, saj so slovenski alpinisti obiskali kar nekaj gorstev na različnih koncih sveta, pa tudi cilji so bili precej pisani – od skalnega plezanja v ameriških stenah, vzponov čez patagonske stene, na vrhove v Andih, pa vse do osemti-sočakov v Himalaji. Poleg vrste uspešnih odprav je bilo tudi nekaj poskusov, ki jih je prekinilo slabo vreme in razmere, dve odpravi pa sta na poti doživeli nesrečo in tragična usoda je vzela dve življenji – eno v Himalaji, eno pa v Andih. Na žalost so tudi nesreče del alpinizma, množica odprav, vzponov in s tem tudi udeležencev pa pomeni večjo možnost, da gre kaj tudi narobe. Sicer pa si pogledjmo, kaj vse so počeli slovenski alpinisti po svetu.

Na drugem koncu sveta

Odpravarska sezona se je pričela na jugu Južne Amerike, natančneje v Patagoniji. Zanimivi sta predvsem dve področji – Paine in Fitz Roy. Slovenci so obiskali oba konca, na delu je bilo precej različnih navez, med njimi pa je bilo tudi nekaj deklet. Ob raznih poskusih, ki jih je oteževalo slabo vreme in razmere, je bilo na začetku februarja kljub vsemu opravljenih nekaj vzpo-

nov. Klemen Mali se je z ameriškim soplezalcem povzpел po Brennerjevem grebenu na Aguja Guillamet (VII/V, 500 m). V isti gori sta Nastja Davidova in Mojca Žerjav preplezali Amy (V, 60°, 450 m), kasneje pa še z Jakofčičem v Aguja de la S smer Josh Alke (VI+/IV-V, 450 m). Jakofčič in Žerjavova sta kasneje preplezala v El Mochu še smer Benitries (VII+/VIII-, A2, 500 m). Zelo zanimiv cilj sta imeli Tina Di Batista in Monika Kambič -zahteven severovzhodni steber

Noč v snežni luknji na sedlu Superior

Fitz Roya, ki ga je pred 25 leti preplezal Italijan Renato Casarotto. Kljub temu, da sta bili po treh dneh plezanja že zelo visoko, jima je uspeh preprečil led v počeh, zato sta sestopili in po le dnevu počitka vstopili v Francosko-Argentinsko smer (VI+, A2, 650 m + 350 m) ter po njej dosegli vrh Fitz Roya. To je prvi vzpon ženske naveze na kakšen pomembnejši patagonski vrh. Isti dan je z izraelskim soplezalcem po isti smeri dosegel vrh tudi Tomaž Jakofčič.

Uspehi so se nadaljevali na še bolj oddaljenem koncu – v Novozelandskih Alpah. Tam so Pavle Kozjek, Grega Kresal in Simon Slejko na

začetku marca opravili zelo redko ponovitev zahtevne smeri Gunbarrels (NZ 6, 600 m) v južni steni Mount Hicksa. Plezanje po strmem in zelo tankem ledu ob slabem varovanju je glavna značilnost smeri. Kresal in Slejko sta poskusila še v Mt. Aspiringu, a so bile razmere preslabe za uspešen vzpon, tik pred vrnitvijo pa je Slejko sam preplezal še Levi ozebnik (NZ 5, 400 m) v Mt. Douglassu.

Marko Prezelj se je mudil v Kanadi, kjer mu je v navezi s Stevom Housom uspelo opraviti še le drugi vzpon čez 1800 m visoko severno steno North Twina, ki je ob prvem vzponu pred 30 leti (!) dobila oceno VII, A3-4. Prezelj in House sta za vzpon potrebovala pet dni, obenem pa sta preplezala prvenstveno vstopno varianto.

Davo Karničar nadaljuje svoj načrt smučanja z vseh najvišjih vrhov celin. Tako je uspel tudi na predzadnjem – Denaliju na Aljaski, ki je z 6194 m najvišji vrh Severne Amerike. Tako mu ostaja samo še Mt. Vinson na Antarktiki, ki pa je finančno najzahtevnejši.

Gneča v Himalaji

Pod vodstvom Andreja Štremflja se je na Daulagiri (8167 m) v Nepalju odpravila sedemčlanska ekipa, cilj pa je bila klasična smer po severovzhodnem grebenu. Po postavitvi treh taborov (5900 m, 6600 m in 7400 m) so 14. maja vrh osvojili Andrej (njegov sedmi osematisočak) in Marija Štremfelj (četrti osematisočak) ter Marjan Manfreda – Marjon, dva dni kasneje pa še Miha Habjan in Matija Klajnšček, ki sta sodelovala na odpravi kot mlada in perspektivna alpinista. Kot zanimivost je treba navesti, da je to Marjonov drugi osematisočak (po Makaluju leta 1975). Na odpravi Daulagiri sta sodelovala še zdravnik Damjan Meško ter Jože Šepič, ki pa je na sestopu iz baze proti dolini tragično preminil. V megli je zdrsnil s poti, našli pa so ga šele po dolgotrajnem iskanju. Nesreča je tako vrgla tragično senco na sicer uspešno odpravo.

Jesenska sezona v Himalaji prav tako ni minila brez naših alpinistov. Osemčlanska ekipa pod vodstvom Urbana Goloba si je izbrala za cilj Nangpai Gosum (7351 m) na meji med Nepalom in Tibetom v bližini osematisočaka Čo Oju. Gora je do takrat imela le dva vzpona na vrh, z

nepalske strani pa še ni bila osvojena. Po nekaj vremenskih in zdravstvenih težavah (U. Golob je moral predčasno zapustiti odpravo) so v drugi polovici oktobra opravili dva odlična vzpona. 18.10. sta Tadej Golob in Urban Ažman preplezala jugozahodno steno Dzasampatseja (6296 m). Smer sta poimenovala Mali princ in jo ocenila V+, M5, 650 m, po dosegljivih podatkih pa je bil to prvi vzpon na vrh. Med 22. in 24.10. so Rok Blagus, Samo Krmelj in Uroš Samec preplezali južno steno in jugozahodni greben Nangpai Gosuma. Za smer so potrebovali 20 ur plezanja, 10 ur še sestopali nazaj pod steno, 1550 m visoka Slovenska smer pa je ocenjena VI, 5 M. Odličen vzpon, preplezan na dokaj enostaven način, z alpskimi izkušnjami, kar v zadnjem času precej pogrešamo.

Na že tradicionalnem Mednarodnem himalajskem taboru pod Satopanthom (7075 m) v Garwalski Himalaji (Indija) so letos sodelovali štirje mladi slovenski alpinisti – Tadej Debevec, Minca Mramor, Miha Vuk in Tadej Zorman, vendar jim vreme ni bilo preveč naklonjeno in vrha niso osvojili. Prav tako ni bilo usojeno Tomažu Humarju, ki pa je imel za cilj še neosvojeno Vzhodno Kumbakarno (7468 m). Po več kot polovici preplezane stene je moral priznati premoč gore, ki bo tako še vedno ena najvišjih še neosvojenih gora na svetu. Škofjeločani so osvajali Khan Tengri (7010 m) v Tien Shanu (Kirgizija), vendar jim pogosto sneženje ni dovolilo vzpona na vrh. Prav tako v Kirgiziji, vendar v Pamirju, sta se mudila Iztok Cukjati in Matic Meglič, ki sta imela smučarske cilje na Pik Leninu (7145 m). Tudi njima vreme ni bilo naklonjeno in sta svoje načrte zaključila na 6200 m visokem Piku Razdeljnaja, od koder sta smučala do 4400 m.

Med himalajskimi vzponi lahko omenimo tudi zamejskega Slovenca Romana Beneta, ki se je z ženo Nives Meroi in Luko Vuerichem povzpел na Lotse (8501 m).

Oblegani Pakistan

Pakistan je bil letos precej obiskan s strani naših alpinistov. Konec julija je v Karakorum odpotovala odprava Univerze v Ljubljani, katere člani so bili vodja Stojan Burnik, zdravnik Iz-

V skupini Trango 🧗 Klemen Mali

tok Tomazin, Irena Mrak, Andrej Terčelj in Primož Kunaver, pridružila pa sta se jim Joseph Stiller in Franz Seiler iz Nemčije. Njihov cilj sta bila Gašerbrum I (8068 m) in Gašerbrum II (8035 m). Najprej so se lotili nižjega. Postavili so štiri višinske tabore (5900 m, 6400 m, 7000 m in 7400 m). 26. julija so krenili proti vrhu Gašerbruma II Burnik, Mrakova, Tomazin, Terčelj ter oba Nemca, zaradi nevarnosti ozeblin pa sta se nato Mrakova in Stiller vrnila v zadnji tabor. Ostali so dosegli vrh gore. Naslednji dan sta Mrakova in Stiller poskusila znova, medtem ko so vsi ostali že sestopali proti bazi. Ob 2. uri popoldan sta v orkanskem vetru dosegla vrh in takoj pričela s sestopom. Vzpon na Gašerbrum I jim je kasneje preprečilo poslabšanje vremena z obilnim sneženjem.

Zelo uspešna je bila ekipa Tomaž Jakofčič, Miha Valič in Klemen Mali, katerih cilj je bila skupina Trango in tamkajšnje granitne stene. Valič in Jakofčič sta se 14. avgusta po smeri Wolums-Shelter (III, 80/40-60°, 1200 m) povzpela na Great Trango Tower (6287 m), kjer sta imela pri sestopu veliko srečo, saj se je utrgal velik plaz, ki bi ju skoraj odnesel čez steno. Ista naveza je 28. 8. opravila 1. ponovitev z varianto smeri Sadu (VII+, A1/VII, VI-, 350 m) v Sadu Spire (4600 m). 3. 9. so vsi trije preplezali v Garda Peak (4700 m) prvenstveno smer na še neosvojeni vrh – Karakorum Khush (Užitek v Karakorumu – VII-, A0/VI+, V, 300 m). Dan kasneje so bili spet v Sadu Spire, za njimi pa je ostala

prvenstvena smer Piya Piya (Ljubezen, ljubezen – VII+, A0/VII-, V, 350 m). 6. in 7. 9. so se odpravili v steno Trango Monka (5850 m), ki jo je Mali naskakoval že z ameriškim soplezalcem, dvakrat pa so nato neuspešno poskusili še vsi trije. Vztrajnost se je tokrat obrestovala, saj so preplezali prvenstveno smer na že njihov drugi neosvojeni vrh. Smer so poimenovali Chota Badla – Majhno maščevanje (VII, A2/VI, A1, 70°, 450 m). Po nekaj dneh počitka so se tik pred odhodom iz baze odločili še za smer Eternal Flame v Nameless Towerju (6238 m), ki so jo nato preplezali v treh dneh in v povsem alpskem stilu, kar je prvi tovrsten vzpon v tej smeri. Smer je ocenjena VIII-, A2, WI4, 1000 m. Vsekakor je to odlična bera vzponov, okoliški vrhovi pa nudijo še veliko možnosti. Zelo blizu uspeha v Eternal Flame sta bila tudi Matjaž Jeran in Matjež Kunšič, ki sta obrnila le sto metrov pod vrhom gore, kasneje pa sta poskusila preplezati še Slovensko smer, kjer ju je po 20 raztežajih zastavilo slabo vreme in zdravstvene težave.

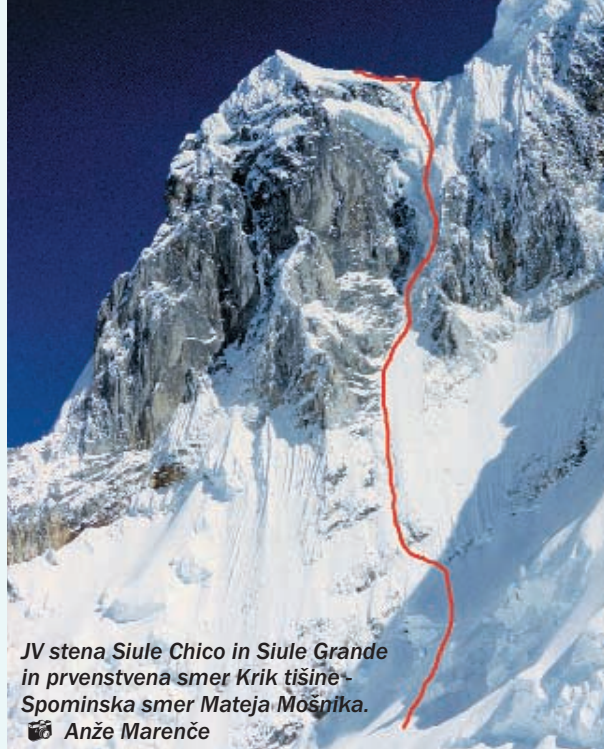
Sicer pa je letos prvi prišel v Pakistan Marko Prezelj, ki se je tam pridružil ameriškim alpinistom. Njihov cilj je bila še nepreplezana stena gore K7 (6943 m) ter še neosvojeni Kapuri (6544 m). Vzponi so se kar vrstili. Najprej je Prezelj s Stevom Housom v Nasser Brakku preplezal Britansko smer (6a, 600 m), nato pa z Brucom Millerjem še novo smer No Tasty talking (5a-6b+, 1000 m). 5. julija sta Prezelj in Miller stopila tudi na vrh Kapure po smeri, ki so jo dan prej preple-

zali trije Američani iz njihove ekipe. Razmere v K7 niso bile ugodne, zato sta Prezelj in Miller v prvem stolpu K7 preplezala skalno smer Difficult Life (6c+, A0, 650 m). Po obdobju slabega vremena so nato Prezelj, Jeff Hollenbaugh in Steve Swenson sicer vstopili v steno K7, vendar so morali po treh dneh zaradi slabih razmer sestopiti brez vrha. Še dve slovenski ekipi sta se mudili na istem področju. Ena je imela za cilj K6 (7040 m), vendar jim je vzpon preprečilo slabo vreme, Matej Mejovšek in Tine Cuder pa sta nato preplezala novo smer v zahodni steni Kapure – Turistična smer (ED2). Druga ekipa je bila v dolini Nangma. Matic Jošt, Gregor Blažič in Vladimir Makarovič so opravili prvi pristop na Korada Peak (5944 m) – TD+, 750 m. Nekaj dni kasneje so vstopili še v JV steno Drifike (6447 m) in v treh dneh na alpski način preplezali prvenstveno smer čez pretežno ledno steno – smer Bela reka (D+ oz. 90°, V/40-60°, 1200 m).

Slabo vreme v Andih

V Andih, predvsem v Cordillero Blanci v Peruju, je delovalo lepo število slovenskih alpinistov, vendar jim je bilo skupno predvsem to, da so imeli težave z vremenom in razmerami. Pred sezono so bili kar trije meseci brez padavin, nato pa je bilo vreme zelo nestabilno in nepredvidljivo. Recept za uspešne vzpone je bila hitrost. Ta recept se je pokazal za uspešnega pri načrtu, ki sta ga imela Pavle Kozjek in Marjan Kovač, pridružil pa se jima je tudi v Peruju živeči Bask Aritza Monasterio. Odpravili so se v severno steno najvišjega oziroma zahodnega Chacaraja (6112 m). En dan jim je vzel naporen dostop pod steno, nato pa so v 14 urah preplezali 800 m zahtevne kombinirane stene in vzpon zaključili 8. julija ob 22. uri na grebenu, kjer poteka Terrayeva smer. Sledilo je celonočno spuščanje čez steno, cel dan pa jim je vzel še sestop v dolino. Smer Gospodar stolpov je ocenjena ED+ (6a A1 AI6 – 90/55-70°).

Kranjski alpinisti so imeli za cilj Cordillero Huayhuash ter jugovzhodni steni Jirishance (6100 m) in Siule Chico (6200 m). Člani odprave so bili Anže Marenče, Tine Marenče, Žiga Šter, Aljoša Brlogar in Klemen Zupanc. Najprej so se odpravili v Cordillero Blanco in dolino

*JV stena Siule Chico in Siule Grande
in prvenstvena smer Krik tišine –
Spominska smer Mateja Mošnika.*
Anže Marenče

Ishinca na aklimatizacijo. Tako so ob tem preplezali severno steno Ranrapalce (6162 m) – D+, 900 m, na vrh pa zaradi slabih razmer na grebenu niso šli. Sestopili so po Normalni smeri v severovzhodni steni. Nato so se preselili v C. Huayhuash, kjer so jih ob prvem poizkusu presenetile slabe razmere v Jirishanci, kasneje pa še zdravstvene težave. Na koncu sta se Anže in Tine Marenče sama odpravila v ozebnik med Siulo Chico in Grande. Do sedla 6100 m visoko sta preplezala 600 m strme smeri, ki sta jo ocenila V+/6, 60-90°, poimenovala pa Krik tišine – Spominska smer Mateja Mošnika. Smer se priključi na severni greben, na vrh Siule Chico pa zaradi slabih razmer na grebenu nista šla. Matej Mošnik je bil v ekipi kamniških alpinistov, ki je prav tako to poletje plezala v perujskih Andih in je nekaj tednov pred tem ob vzponu na Copo (6188 m) tik pod vrhom padel v ledeniško razpoko in se smrtno ponesrečil. Sicer pa so bili v Cordillero Blanci tudi alpinisti iz Mojstrane, dva med njimi – Grega Kofler in Grega Berce sta prav tako preplezala severno steno Ranrapalce (brez vrha), Mariborčani so se povzpeli na nekaj pettisočakov, vsem pa je bilo skupno to, da so jih nato vreme in razmere odvrnile od resnejših vzponov. Desetčlanska odprava raven-skih alpinistov je obiskala Cordillero Vilcanota blizu Cuzca v Peruju, kjer so opravili nekaj kraj-

ših in lažjih vzponov na tamkajšnje pettisočake, večina naj bi bilo prvenstvenih, na koncu pa so se povzpeli še na Jatunriti (6106 m). Štiričlanska ekipa, katere cilj je bil deskanje v Andih, se je najprej aklimatizirala nad dolino Ishinca, nato pa so se Primož Kogovšek, Gregor Hvala in Črtomir Reberšak povzpeli po jugovzhodni steni na vrh Artensoraja (6025 m) in se z vrha spustili na snežnih deskah. Nekaj vzponov je bilo opravljenih že na začetku sezone na najvišji vrh Andov – Aconcagua (6960 m), večina po Normalni smeri, ob tem pa je kar nekaj naših gornikov moralo odnehati zaradi slabega vremena.

V skalnih stenah

V yosemitskih stenah so september in oktober preživel Nejc in Aleš Česen ter Jure Niedorfer. Vsi trije so preplezali Regular NW Face Route (VI, 5.9, A2, 600 m) v Half Domu, East Buttress (5.10b, 400 m) v El Capitanu, Česna pa sta preplezala še Free Blast (5.11b) oz. spodnjih enajst raztežajev smeri Salathe v El Capitanu in slovitega Astromana (5.11b, 400 m) v Washington Columnu, kjer jima je do proste ponovitve manjkalo zelo malo. Nato so vsi trije v treh dneh ponovili Nose v El Capu (VI, 5.9, A2, 1100 m), za konec pa sta brata Česen v dveh dneh preplezala Salathe (5.10b, A2, 1000 m), pred vrnitvijo domov pa še znano poč Separate Reality (5.12a).

Vsekakor na koncu lanskega pregleda ne moremo mimo vzponov Marka Lukiča in Andreja Grmovška v Dolomitih in Alpah, saj precej presegajo običajne okvire. Prosto ponavljanje dolgih alpskih smeri je vsekakor njuna specialnost, v kateri sta pri nas vodilna. Tako je Grmovšek opravil najprej s Smerjo norčkov v Šitah (8a, 350 m), ki jo je Lukič preplezal že poleti 2003, nato pa sta nadaljevala v tujini. Med vrsto smeri, ki sta jih opravila nekaj skupaj, nekaj pa z različnimi soplezalci, velja omeniti legendarno smer Tempi modernissimi (7c+) v Cimi Undici v Dolomitih. Odmeven je bil tudi dvojni vzpon v južni steni Aiguille de Fou nad Chamonixom. Najprej sta po 300 m visokem ozebniku (IV, 70°) vstopila v smer Les ailes du desir (7c, 300 m), se spustila nazaj čez steno in ponovila še Classic american route (7c, 300 m). Tako zahtevne kombinacije v enem dnevu tamkajšnji

plezalci do sedaj še niso videli. Vsekakor je bil projekt sezone smer Couzy v severni steni Zahodne Cine, ki jo je po več letih poskusov kot prvi leta 1999 prosto preplezal Italijan Mauro Bole Bubu in ocenil z 8b. Po raztežajih je 500 m visoka smer ocenjena 6b+, 8a, 7c, 7c+, 8a+, 7a, 6c+, 5+, 8a, 7c, 7b+, 8b in III-IV do vrha. Najprej je prosti vzpon po nekaj poskusih uspel Marku Lukiču, kasneje pa še Andreju Grmovšku, kar je vsekakor najtežji tovrsten vzpon slovenskih plezalcev doslej. Za konec sezone je Marko Lukič skupaj z Martino Čufar preplezal še eno dolgo prosto klasiko – Hotel Supramonte na Sardiniji. Po raztežajih je smer ocenjena 7b+, 7c+, 8b, 8a+, 8b, 7c, 7c, 7a+, 7b+, 7b in 7b, preplezala pa sta jo po predhodnih dveh dneh poskusov.

Dejstvo, da se spet povečuje število vzponov v Alpah, ter da vrsta mladih alpinistov spoznava višje gore, kaže vsekakor na to, da lahko v prihodnjih letih pričakujemo še več kvalitetnih vzponov v najvišjih gorstvih sveta. Kljub dvema letošnjima odpravama na osemtisočake, obe sta osvojili vrhove, pa kakšnega posebnega zanimanja za osvajanje osemtisočakov med slovenskimi alpinisti ni čutiti. Glede na to, da si večina sama išče cilje (in v veliki meri tudi sredstva), logistično in finančno zahtevne odprave na osemtisočake niso privlačne, po drugi strani pa je dovolj nekoliko nižjih, a kljub vsemu atraktivnih ciljev. Razveseljivo pa je predvsem to, da kljub temu, da Komisija za odprave v tuja gorstva že dolgo nima več svoje prave vloge, slovensko odpravarstvo še vedno živi in da se odprave vračajo domov tudi z zelo odmevnimi uspehi. ●

